

IN HET KORT

WAT VOOR SOORT TUIN

Natuurlijke tuin met vijf vijvers; hoe verder weg van het woonhuis, hoe meer Moeder Natuur de vrije hand krijgt.

SINDS

1997

WAAR

Alteveer, in de Groningse streek
Westerwolde

GROOTTE

Bijna 2 ha.

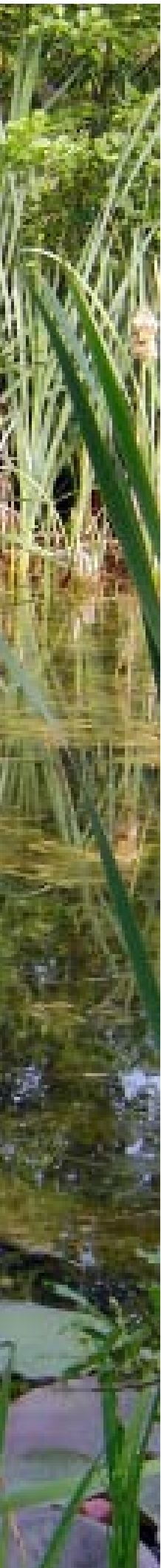
GRONDSOORT

Zand; in de siertuin (2500 m²) is de bodem verbeterd.

SPECIALITEIT

De vloeiende overgang van
gecultiveerd naar natuur(lijk).

Natuurlijke vijvertuin in Westerwolde

Net buiten het dorpje Alteveer, daar waar de Groningse streek Westerwolde overgaat in het veengebied, ligt op de laatste zandrug de natuurlijke vijvertuin van Wim en Ingrid Schell. Een vijvertuin op een zandrug? Ja, dat kan! Met een beetje techniek, dat wel.

Tekst en fotografie **Cora Westerink**

WATER in de hoofdrol

“Kom maar zo vroeg als je wilt; als ik je auto zie staan, zoek ik je wel op”, zei Ingrid Schell (55) bij onze afspraak. Ik laat mijn auto achter op de oprit bij de boerderij. Rechts zie ik water glinsteren en aangezien ik gekomen ben voor de vijf vijvers in deze tuin, volg ik eerst een graspad dat om die grote waterpartij loopt. Als vanzelf ga ik behoedzaam lopen om de ochtendrust niet te verstoren. Speels dwarrelen zonnevlokjes door de jonge berken op het wateroppervlak. Tegen de oever bloeien de lissen, dotters en het veenpluis. Statige moerascipressen (*Taxodium*), fris in jong blad. Kloeke stengels van de Japanse holpijp (*Equisetum japonicum*), verderop een eerste waterlelie. Vogels waarschuwen elkaar voor mijn komst. Voor mij uit plonzen kikkers tussen de waterplanten; ook zij hebben mij allang gezien. Pas als er een tractor op zo'n vijftien meter langs rijdt, realiseer ik mij dat de openbare weg nog vlakbij is. Maar omdat aan de overzijde van die smalle asfaltweg een bosperceel ligt, lijkt de beplanting tussen het graspad en de weg naadloos over te gaan in de omgeving. Bijna twee hectare groot moet deze tuin zijn, waarom dan deze vijver zo helemaal aan het randje?

Aan de kopse kant van de vijver grote zwerfkeien, deels opgestapeld. Ze vormen samen met een flinke pol Pampasgras (*Cortaderia selloana*) een stoere combinatie. Verder loop ik, langs de andere kant van de vijver. Als ik van het water wegkijk, spiedend door een luchtige houtwal, zie ik een grote bloemenweide, met hier en daar een boomgroepje. De eerste margrietten bloeien en op

Ingrid Schell op de vlinderbrug bij de vijver met blauwe lissen in de zijtuin.

rolklaver spot ik een Icarusblauwtje. Het geheel oogt heel natuurlijk, maar door plantlabeltjes die her en der aan planten en struiken wapperen, vermoed ik dat er wel een masterplan is. Als ik de vijver bijna rond ben, zie ik Ingrid aankomen. Mooi zo, ik heb inmiddels vragen genoeg.

Mag wel

In de landelijke keuken van Ingrid en Wim Schell komen de antwoorden. De statige Oldambtster boerderij is een sobere kopie van de meer uitbundige boerenbouwwerken in het Oldambt, hogerop in de provincie. Gebouwd in 1936 voor het enorme bedrag van 3000 gulden. En vooruit, voor 100 gulden meer zette de aannemer er ook nog een stookhut naast. De huidige bewoners hebben er in 1997 hun intrek genomen. 'Mag wel' staat er nu op de gevel. "Dat viel ons als Brabanders het eerste op. Als je een Groninger vraagt: wil je koffie? Dan krijg je vaak als antwoord: mag wel. Dat klonk in onze oren weifelend, maar hier betekent het een volmondig ja! Dat vonden we wel grappig, als bevestiging voor het avontuur dat we samen aangingen."

Aanvankelijk kochten ze het huis met 2500 m² grond. Beiden hadden niet veel ervaring met tuinieren. Een hovenier ontwierp de tuin en legde hem aan, in

strakke lijnen, in stijl met het hoofdgebouw. Maar Ingrids onzekerheid maakte plaats voor lef. Van het oorspronkelijke ontwerp is inmiddels niet veel over. "Ik doe maar wat", probeert ze me wijs te maken. Maar toen ze er samen heel moedig nog 1,5 hectare bij kochten werd het pas echt menens.

Ingrid: "Om het huis houd ik alles goed bij. Kies bewust mijn planten en werk met eenjarigen in potten om altijd bloei te hebben. Het nieuwe stuk moest een natuurtuin worden, maar hoe pak je dat aan? De ingewonnen adviezen waren hopeloos tegenstrijdig. Puur op gevoel zijn we gaan beplanten, boom voor boom. Wilde bloemen zaaïen en dan eerst weer kijken naar het gevolg. Best een avontuur. Ik heb twee meter kookboeken in de kast. Als ik ga koken, weet ik precies wat het resultaat zal zijn. Nu moet ik afwachten in hoeverre de natuur zich laat sturen. Masterplan?" Ingrid lacht. "We planten wat we mooi vinden, dan wordt het vanzelf onze tuin!"

Bij vrienden zagen ze een supervijver waar ze verliefd op werden en daar kregen ze het advies: leg je vijver zo aan, dat je er vanuit je huis zicht op hebt. "Dat was de gouden tip! Onze woonkamer heeft een groot raam aan de zijkant van het huis. Vanuit de kamer, die ook nog wat hoger ligt, hebben we een prachtig overzicht. Daarom ligt de vijver daar. We hadden geen betere plek kunnen kiezen!"

Van poel tot vijver

We gaan naar buiten, voor een 'rondleiding met gids'. Beginnen achter het huis, bij een grote poel, voor de helft omzoomd met berken en elzen, verder groot hoefblad en riet. Op een grote vlonder staan heel uitnodigend een paar stoelen. "Heerlijk plekje hè", zegt Ingrid, "hier zitten we vaak gewoon een beetje te mijmeren met een lekker wijntje."

Wim (63): "Deze poel was er al, hij werd gevuld met een oude grondwaterpomp. We wilden geen folie gebruiken voor

"Als ik ga koken, weet ik precies wat het resultaat zal zijn. Nu moet ik afwachten in hoeverre de natuur zich laat sturen. Masterplan?"

We planten wat we mooi vinden, dan wordt het vanzelf onze tuin!"

Boven: Vanuit het grote zijraam heb je een fantastisch zicht op de vijver.

Links: De roofvogel van keramiek staat vanuit het huis gezien precies in het doorkijkje naar de natuurweide.

In het midden een blauwe lis.

Kikkers kwamen, zagen en bleven in een van de vele vijvers. Op een door de zon verwarmde steen geniet een groene kikker van de warmte. Onder: De in strakke lijnen aangelegde zijtuin. Achterin bouwt Wim aan een overkapping om ook bij regenachtig weer buiten te kunnen eten.

de grote hoofdvijver, die in het midden drie meter diep is. We hebben een nieuwe bron laten slaan en pompen nu water op van tachtig meter diepte. Dat is helder als het bovenkomt, maar bevat veel ijzer, dat uiteindelijk bruin verkleurt. Dat ijzer, of oer, laten we bezinken in deze poel. Het schone water loopt via een buis naar de grote vijver. De waterstand is er nu heel constant, wat prettig is voor plant en dier.”

Vanuit de poel worden ook de andere vijvers bewaterd. Verder in het bosje ligt de bosvijver, in de schaduw van de hoge dichte beplanting.

Wim: “De bosvijver is ongeveer een meter diep. In de loop van de jaren is er een evenwicht ontstaan: aan deze vijver hoef ik niets meer te doen. Er leven kikkers en salamanders en wie weet wat nog meer. Ik heb op het terrein ook wijngaardslakken uitgezet. Gewoon omdat we dat leuk vonden. Ze komen uit de omgeving van Goslar in Duitsland. Ik heb de indruk dat het ze hier wel bevalt.”

Langs een plukweide met eenjarige en wilde bloemen komen we bij de ganzenvijver. Oorspronkelijk bedoeld voor ganzen om in te badderen, maar gebleven na het verdwijnen van de gakkende gebruikers. Strak rechthoekig sluit hij aan bij de lijnen van de siertuin, waar hij vlak naast ligt. Tussen brandnetels een schijnbaar vergeten tuinbeeld, een vintage bistrotzitie en een tuinvaas met oren. Dat maakt de overgang van strak onderhouden naar natuurlijk heel vloeiend. Op een paal zit een roofvogel van keramiek, niet toevallig op die plek. Vanuit het huis gezien staat hij precies midden in het doorzicht naar de achterliggende natuurweide.

Loungende kikkers

De laatste vijver is bescheiden van formaat. Een aantal vierkante meters en deels overbrugd door een vlonder. Het is een overblijfsel van het eerste tuinontwerp. Blauwe lissen bloeien uitbundig en op een paar door de zon verwarmde stenen loungen groene kikkers. “Kikkers in overvloed in alle vijvers en dat kan in het voorjaar leiden tot slapen met de ramen dicht als het kikkerkoor van zich laat horen! Daar hebben we niets voor hoeven

doen. Bijna alle beestjes en insecten zijn vanzelf gekomen en ieder jaar ontdekken we weer nieuwe vlinders of libellen!”

Ook de meerkikker (*Rana ridibunda*), de grootste van de drie inheemse groene kikkers, kwam, keek rond en bleef. Alleen de goudwindes zijn uitgezet. De visstand wordt op peil gehouden door reigers en aalscholvers. Ingrid vindt het geen leuk gezicht als de aalscholver, na een wilde duik, bovenkomt met een spartelende vis. Maar aalscholvers moeten ook eten, toch?

We lopen voor het huis langs en staan nog even bij de grote vijver. Vijf jaar geleden hapte de graafmachine het eerste gat in de voormalige landbouwgrond en in dat korte tijdsbestek ontstond dit kleine natuurgebiedje. Bijsturen, daartoe willen Wim en Ingrid zich beperken en zich verder laten verrassen door de ontwikkelingen.

Ingrid: “Zal ik je eens wat vertellen? Deze zomer heb ik voor het eerst ‘de liefde voor tuinieren’ gevoeld. Zo’n trots geluksgevoel... Klinkt dat erg theatraal?”

STEEL DE STIJL

- Leg een vijver zo aan dat je er vanuit je kamer zicht op hebt. Water is in alle seizoenen intrigerend om naar te kijken!
- Kies bij een grote vijver eerst voor sterke en stevige planten, maar wees zuinig met riet. Dat is een grote woekeraar!
- Koop geen pietepouterige plantjes; die vind je niet terug.
- Calculeer in dat bij een grote vijver ook de reiger en aalscholver langskomen. Beschouw dat als een compliment!
- Maak op verschillende plaatsen zitjes en creëer zichtlijnen. Vanuit een andere hoek zie je weer andere dingen.
- Plaats tuinbeelden op verrassende plaatsen en eens wat verder weg van je huis.
- Berken, elzen en wilgen komen vanzelf ‘aanwaaien’. Houd ze kort, anders vullen ze de oevers in no time op.